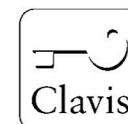

VLUCHT
uit het
SPULLEN
PARADIJS

Martine Glaser

MET ILLUSTRATIES VAN

Wilma van den Bosch

Ander werk van Martine Glaser bij Clavis
De alien
Jack de ruimteër
Zie me, hoor me
De zaterdag van het onweer
Het wonderbaarlijke verhaal van Pippa Poezenoortjes

Martine Glaser
Vlucht uit het spullenparadijs
© 2017 Clavis Uitgeverij, Hasselt – Amsterdam – New York
Omslagontwerp: Studio Clavis
Illustraties: Wilma van den Bosch
Trefw.: tweeling, familie, vader, avontuur, Grieks
NUR 282
ISBN 978 90 448 3123 8
D/2017/4124/135
Alle rechten voorbehouden

www.clavisbooks.com

Zesduizend blikken soep 7
Aan de slag 18
Bent u ook zo zielig? 25
Heilig 33
Bloed 38
Rotvakantie 44
Ons Tropisch Droomeiland 49
Yo Yippie Yes 54
Enge plannen 59
Ik ben niet bang 63
Dure spullen 70
Johnny 75
Zwanen 82
In het land der leugens 87
Waar is oom Pana? 96
Appeltaart 101
Ime astinómia 107
Een hoedje en een jurk 116
Losse eindjes 121
Opweg naar Yes 125
Trap-os 130
Alles wordt anders 137
Augurk komt langs 145
We krijgen een beloning 149
Lucifer en de Kraai 157
Boeken redden 164
Terug naar Griekenland? 170
Een zeer beleefde ontvangst 178
En nu ... 182

ZESDUIZEND BLIKKEN SOEP

‘Spiros! Stavros!’

De stem van oom Pana galmt door de loods.

‘Niet weer hè,’ verzucht Yes, terwijl hij een steen verschuift.

‘Jongens! Kom helpen, nu!’ De stem klinkt al dichterbij. Nog even, en oom Pana zal papa wakker maken.

‘Jaja, we komen eraan, ouwe aap.’ Met een boze rimpel boven zijn ogen staat mijn broertje op. ‘Maar ik sta wel mooi voor. Zonder oom Pana had ik vet gewonnen.’

Vet gewonnen? Voor de zekerheid kijk ik nog even naar het dambord met mijn valletje. Nog één zet, en hij zou er met open ogen in zijn gelopen. ‘Dan spelen we straks toch gewoon verder?’

‘Nee joh, laat maar. Het is mooi weer.’ En weg is hij.

Ik wist het wel. Yes wil nooit lang hetzelfde doen, en stil zitten kan hij al helemaal niet. We zijn dan wel een tweeling maar hij houdt vooral van wilde dingen en ik van lezen.

‘Nou, ik had gewoon één druk eitje en één rustig eitje,’ zegt mama altijd tegen mensen die verbaasd zijn dat wij vanbinnen zo anders zijn. Vanbuiten lijken we best veel op elkaar.

Ik doe de stenen en het bord weer in de doos en ga hem achterna naar buiten.

De grote schuifdeur piept als Yes hem wijd openschuift en direct daarna golven de buitengeluiden de loods in: de sirtakimuziek uit het restaurant, het geroep van de koks, de auto’s, de meeuwen. En oom Pana’s schelle stem natuurlijk.

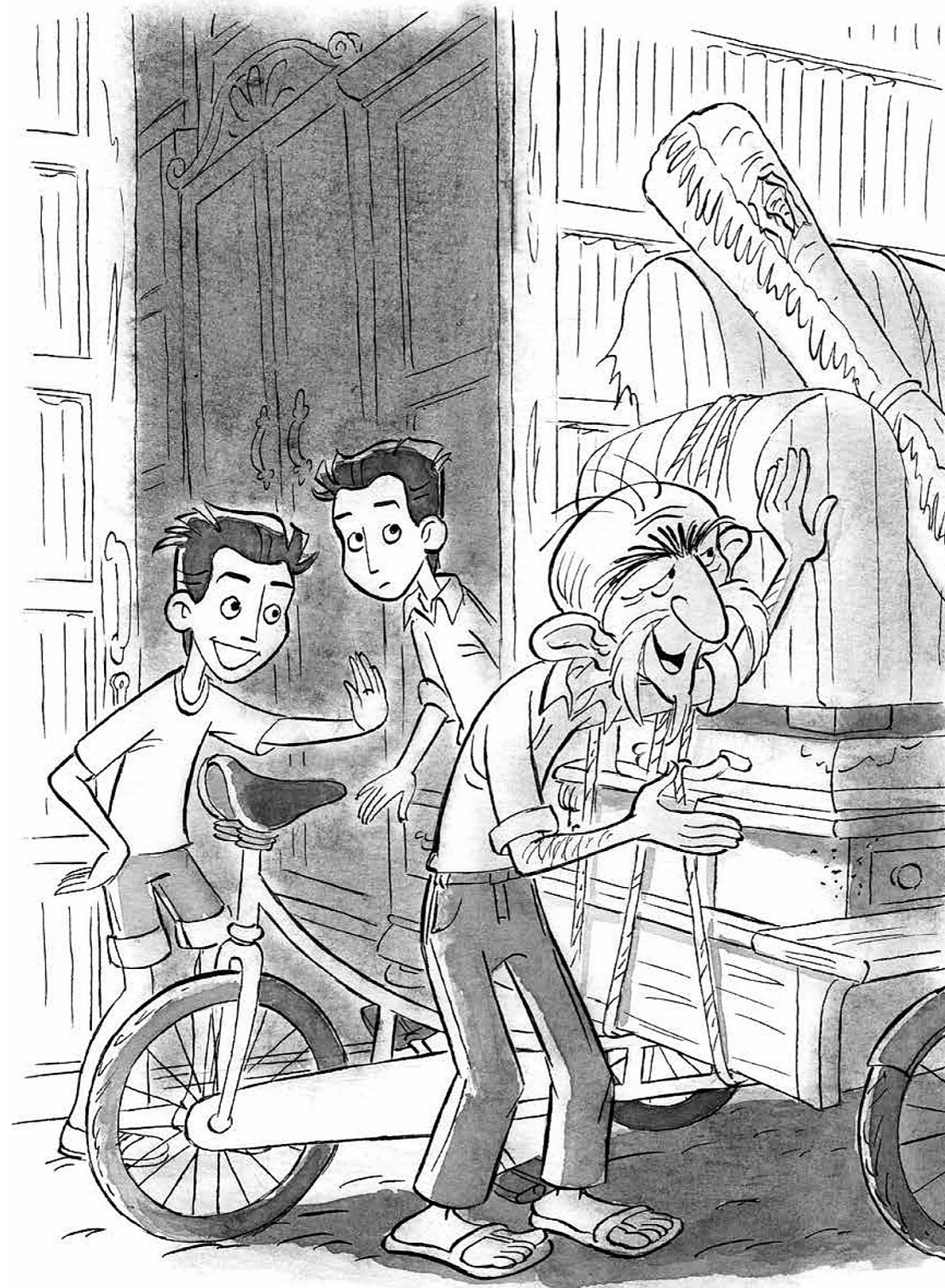
‘Jongens, waar jullie blijven nou?’

Voorzichtig loop ik in de richting van het licht dat nu door de deur naar binnen valt. Er zijn wel paadjes tussen de spullen door, maar die zijn allesbehalve veilig. Af en toe valt er een stapel om waardoor alles opeens anders is, net als in Hogwarts.

Onze oom verzamelt spullen. Hij zegt dat ze voor Griekenland zijn, maar dat heeft hij er volgens mij maar bij bedacht. Dingen verzamelen zonder dat je kunt stoppen, dat is een ziekte. Ik heb erover gelezen in *Psychiatrie voor welzijnswerkers*. Sommige mensen verzamelen alleen maar oude kranten of kleren, maar oom Pana verzamelt alles: bedden, koelkasten, autobanden, kapotte fietsen, lege flessen, tafels en stoelen, matrassen, kruiwagens, alles wat hij maar kan vinden. En boeken, gelukkig ook boeken. Maar toch, leuk is het niet, want de loods waarin wij wonen wordt voller en voller. Klagen helpt niet. ‘Moet blij zijn,’ zegt oom Pana dan. ‘Wonen tussen prachtig veel spullen, is toch feest?’

‘Spiros! Stavros! Waar blijven nu, voor donder!’ Oom Pana, wat een afkorting is van Panayotis, gebruikt nog steeds onze Griekse namen. Net als zijn zoon, oom Kostas, die de baas is van het restaurant en de loods. Toen we anderhalf jaar geleden uit Griekenland kwamen en nergens een huis konden krijgen, mochten we in zijn loods wonen. Maar eigenlijk was hij er tegen en dat is hij nog steeds. Daarom moeten we wel beleefd tegen hem blijven, anders staan we zo weer op straat, zegt mama.

Oom Pana is maar tien centimeter langer dan Yes en ik, misschien vijftien als hij zijn kromme rug recht zou kunnen krijgen, en hij is de enige man die ik ken met wenkbrauwen die boven zijn neus aan elkaar zijn gegroeid. Daardoor en door zijn grote witte snor lijkt hij sprekend op de tamarin uit *Apen van alle landen*.

Handenwrijvend staat hij bij zijn gammele bakfiets. 'Kijk toch wat mooie ding weer, jongens. Nederlanders zijn gek, smijten alles hup weg, of niks kost. Maar Grieken blij mee, ja?'

Zijn kleine handje streelt de vlekkerige oude bank die bovenop ligt. Daaronder zie ik een boekenkast, twee nachtkastjes, een rol tapijt en een paar stokoude gebarsten koffers.

'Absoluut,' zegt Yes. 'Ik zou zeggen: direct naar de haven ermee, oom Pana. En dan meteen maar met de rest van de troep, wij helpen u wel sjouwen. Die arme Grieken, ze zouden dol worden van vreugde als ze wisten wat er hier allemaal voor ze klaar staat.'

Oom Pana trekt aan zijn snor. Dat doet hij altijd als je hem zenuwachtig maakt.

Volgens mijn moeder is de ziekte bij hem ontstaan doordat hij in zijn leven zo veel is kwijtgeraakt. Eerst zijn tweede zoon (die ging naar Amerika) toen zijn land (van oom Kostas moest hij mee naar Nederland) en toen zijn vrouw, die doodging aan iets met haar hart. 'Dat is hem teveel geworden,' zegt mama. 'Ergens in dat harige koppie is toen waarschijnlijk een draadje losgeschoten.'

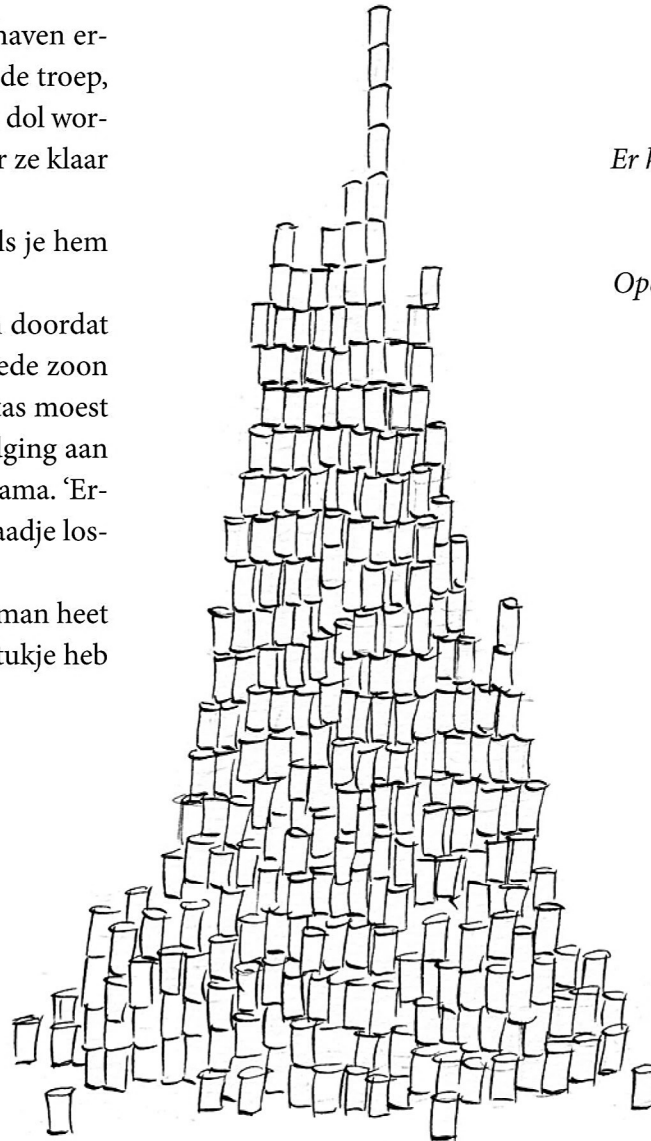
Ik heb een gedicht gelezen van iemand die Leo Vroman heet dat daarover gaat. Ik ken het niet helemaal, maar dit stukje heb ik onthouden vanwege oom Pana:

*Wat zou er bijvoorbeeld gebeuren
als twee draadjes zouden scheuren
en contact maken met elkaar
onzichtbaar, diep onder mijn haar,
terwijl ik uitwendig zo
maar in een winkel bezig ben
groenten en vlees te kopen ...*

*Er knetteren geen vlammen en vonken.
Iemand zegt: is hij dronken?*

*Opeens zit ik voor ons huis op de stoep
met zesduizend blikken soep.*

*En zegt mijn tedere vrouw:
lieverd, wat doe je nou?
Dan zeg ik: nu gaan we eten,
o nee, ik ben de soep vergeten.*

Het zou fijn zijn als oom Pana alleen maar soep verzamelde; meubels nemen zoveel ruimte in. Soms haalt hij ze gewoon van de straat en soms gaat hij naar de vuilstort, waar mensen hun oude rommel naartoe brengen. Daar kijkt hij met van die hebbelijke ogen in de auto's en dan fluistert hij zodat de mensen van de vuilstort het niet horen: 'Mag ik dat? Is voor het goede doel.'

'Nou, waar wachten we nog op?' zegt Yes. 'Op naar de haven!'

'Is geen boot vandaag, jongens,' mompelt oom Pana, die nog steeds de vettige bekleding aait. 'Later, alles gaat. Niet nu. En beter is wachten tot heel schip vol.'

'Waarom is dat beter?'

'Nou, dan ... dan korting, snap je? En genoeg moet zijn voor iedereen, anders sommige mensen jaloers. Geen oorlog maken tussen Grieken, toch?' Hij fronsst zo diep dat zijn wenkbrauwen bijna in zijn ogen hangen.

Ik moet aan onze laatste winter in Griekenland denken. Papa en mama hadden allebei geen werk meer omdat de regering hen niet meer kon betalen. We aten alleen nog brood en pasta, met af en toe wat olijven en tomaten. Als er tenminste hout was voor het kacheltje, dat papa had gemaakt van een ijzeren vat. Een voor een verdwenen alle stoelen in dat vat en daarna ook het hout van onze bedden. We zouden toen best blij zijn geweest met zo'n oude bank. Die dikke poten hadden vast wel een uur gebrand. Maar ook toen we net in de loods woonden waren we blij met oom Pana's spullen. In die tijd stond de ruimte nog niet zo vol. Een paar kasten, een stuk of tien stoelen, een stapel vochtige matrassen en wel tweehonderd stinkende emmertjes waar knoflooksaus in had gezeten, dat was alles. Maar elke week kwamen er nieuwe spullen bij en al gauw hadden we bedden, een eettafel, twee ban-

ken (een roze en een groene), een schemerlamp, een dikke oude televisie, plus nog een hele bos verlengsnoeren, zodat we stroom kunnen krijgen uit de keuken. Tot de koks naar huis gaan - dan moeten ze van oom Kostas de stekker eruit trekken. Als mama dan na het afwassen thuiskomt met de restjes, eten we die op bij het licht van half opgebrande kaarsen, ook afdankertjes van het restaurant. 'In een fatsoenlijk restaurant staan elke dag nieuwe kaarsen,' zegt oom Kostas. 'Punt uit.'

Daar boffen wij weer mee, want we hebben wel duizend van die stompjes.

'Eerst mooie bank maar,' zegt oom Pana.

Maar Yes gaat wijdbeens met zijn armen over elkaar tussen de bakfiets en de schuifdeur staan. 'Echt niet, oom. Vol is vol. Er kan geen kast, geen bank, geen koffer meer bij. Nog niet eens een ouwe schoen.'

Oom Pana doet of hij hem niet hoort. Kauwend op de punten van zijn witte snor begint hij aan de bank te sjorren. Nog even en het ding gaat van de kar vallen, op zijn blote voeten. Oom Pana draagt altijd sandalen, dat zou een bloedbad worden. Ik wil hem te hulp schieten, maar Yes houdt me tegen.

'Nee nee nee! Het - kan - niet, oom! We hebben onze woonkamer deze maand al drie keer moeten verbouwen.'

En dat is waar. Met elke nieuwe lading moeten we gaan schuiven. Alles nog dichter bij elkaar zetten, nog meer dingen opstapelen. Eerst hadden we nog een echt bed, maar sinds vorige week slapen Yes en ik een stapelbedje voor

kleuters, met de helft van onze benen buitenboord.

Beng! Daar gaat de bank. In een wolk van stof landt hij op de grijze betontegels. Oom Pana kan nog net op tijd wegspringen.

‘Wel potjandorie!’

Ja hoor, daar hebben we oom Kostas. Door de keukendeur komt hij naar buiten, zoals gewoonlijk op een heel verkeerd moment. En zoals gewoonlijk kijkt hij boos.

Hij heeft ook een snor (alle Grieken hebben een snor, zegt mijn moeder) maar die van hem hangt als een gordijntje voor zijn mond. Daaronder blubberen een paar onderkinnen en weer een beetje lager begint zijn vette lijf. Hij lijkt echt sprekend op een walrus, een walrus met een wit overhemd, een zwart vest en een wijde zwarte broek die een beetje glimt. ‘Ga die arme oude man als de gesmeerde bliksem helpen, stelletje labbekakken!’

“Labbekakken”, wat is dat nou weer voor woord?’ mompelt Yes, met een schuine blik naar oom Kostas. Hij slentert om de bakfiets heen en haalt er een koffer uit die niet zo zwaar lijkt.

‘Eerst de bank!’ roept oom Kostas. ‘Chop chop! De achterplaats moet leeg voor mijn leveranciers komen!’

Er zit niks anders op. We pakken de bank, die loodzwaar is en ook nog stinkt, ieder aan een kant en zeulen hem de loods in. ‘Vlug!’ roept oom Pana als we weer buiten komen. Hij kijkt zenuwachtig op zijn horloge, dat haast zo groot is als een wekker. ‘Alles eerst maar op grond! Moet gauw nog keer naar vuilstort voor gaat sluiten!’

Er is iets raars met oom Pana. Op de een of andere manier weet hij al die spullen op zijn bakfiets te krijgen, maar zodra hij bij de loods is, kan hij nog geen tafelkleedje tillen. Als we hem vragen om ergens mee te helpen, steekt hij boos zijn handen in

de lucht. ‘Ben oud en mierig, toch?’ Alleen maar omdat Yes hem een keer ‘miezerig oud mannetje’ heeft genoemd.

De bakfiets is nog maar net leeg of daar gaat hij weer, zwaaiend op de trappers, want hij kan niet bij het zadel.

‘Hopelijk komt hij te laat,’ zeg ik somber.

‘Slaven, dat zijn we!’ roept Yes, en hij kijkt boos over zijn schouder naar oom Kostas. Die staat nog steeds bij de deur.

Hij heeft een van zijn vieze sigaren opgestoken en loert naar ons terwijl hij wolkjes rook uitblaast.

De boekenkast is het moeilijkst. Hij moet boven op een stapel van zes andere, en dat lukt pas nadat we een touw om een hoge balk hebben gegooid, zodat we hem kunnen hijsen. Zo staat het in *Mechanica voor dagelijks gebruik* en het werkt echt.

Op het pleintje tussen het restaurant en de loods staat nu alleen nog een nachtkastje. Oom Kostas is naar binnen gegaan.

‘Deze schoppen we lekker in elkaar,’ zegt Yes. ‘Maken we brandhout van.’ Maar hij heeft zijn voet nog niet opgetild, of TING TING! Vrolijk bellend komt oom Pana alweer aangerezen met een bakfiets die nog voller is dan de vorige.

‘Nee, oom Pana!’ roept Yes geschokt. ‘Niet weer, hè! Het kan niet! De loods is vol!’

‘Stil nou,’ waarschuw ik. ‘Straks komt oom Kostas weer naar buiten, en hij was al zo kwaad.’

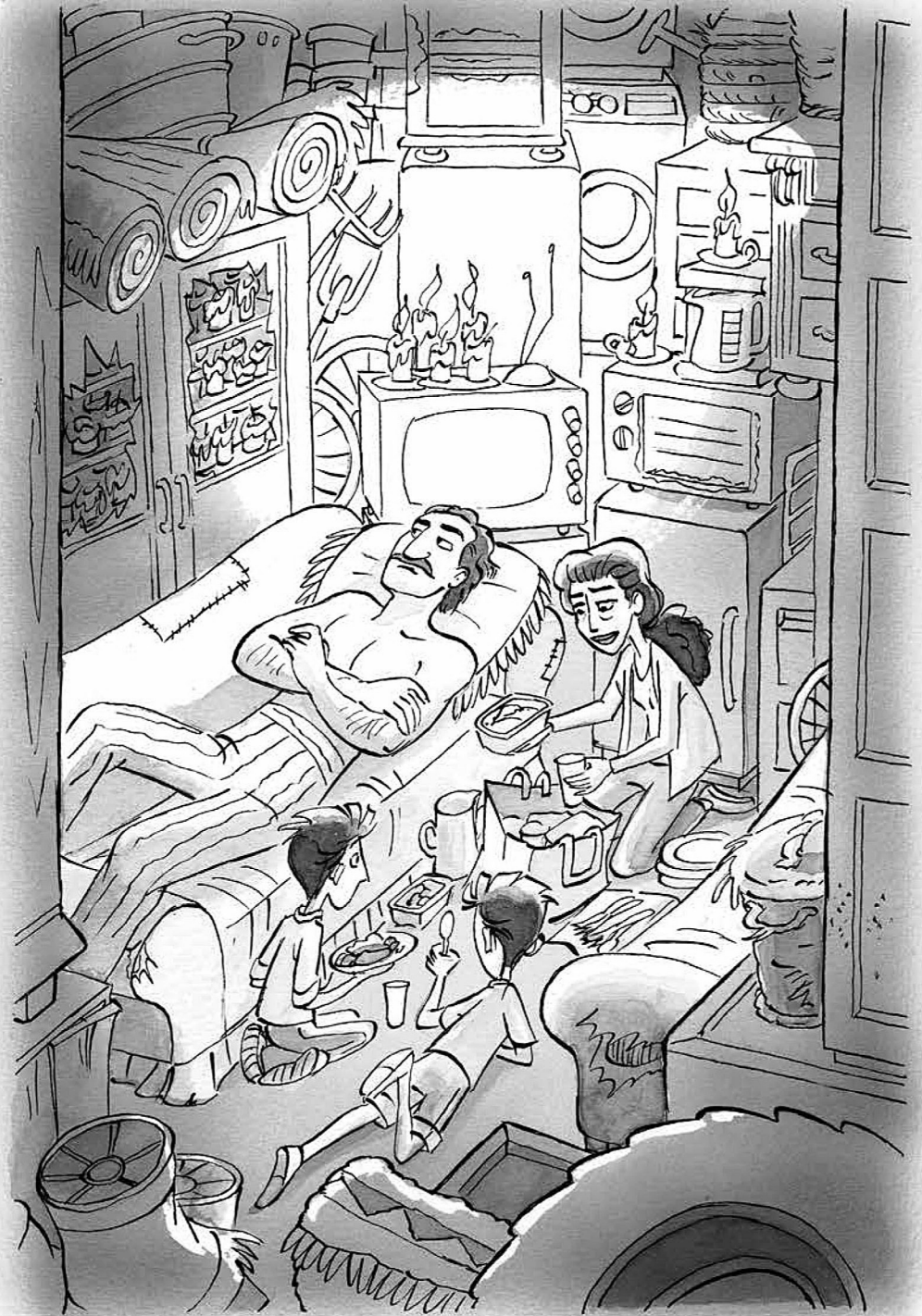
Maar Yes gaat door. ‘U moet het echt terugbrengen naar waar het vandaan kwam, oom Pana. Kom zelf maar kijken, er is geen plaats meer, echt niet.’

Maar oom Pana wil niet kijken. Hij wuift alle bezwaren weg met zijn apenhandjes. ‘Waar wil gezien is, weg. Aan de slag nu of roep boze oom, begrepen?’

Oom Pana is al drie jaar in Nederland, maar zijn Nederlands is nog steeds heel slecht. Slechter dan dat van mama en veel slechter dan dat van ons. Ik wil niet opscheppen, maar na drie maanden op school begreep ik alles. Na een half jaar kon ik zeggen wat ik wilde en nu hoort niemand meer dat ik Grieks ben. Was papa maar ... Nee, niet aan denken.

'Slaven,' gromt Yes. 'Kinderarbeid. In de vakantie nog wel.' Met tegenzin tilt hij een gammel krukje uit de kar. Ik pak de gedeukte koffer die eronder ligt.

Eén ding was fijn: er zaten ook drie sinaasappeldozen vol met boeken in de kar. Maar voor de rest was het een regelrechte ramp. Voor de zoveelste keer moesten we onze woonruimte een beetje kleiner te maken. De eettafel moest eruit en van onze kamer bleef alleen een smalle strook naast het stapelbed over. De enige die nergens iets van merkte was papa. Die lag net als altijd op de roze bank naar het dak van de loods te staren.

AAN DE SLAG

Oom Kostas en papa zijn neven. Hun vaders zijn broers, maar alleen oom Kostas' vader leeft nog, dat is dus oom Pana. Als we geen familie zouden zijn, hadden we vast niet in de loods mogen wonen, maar echt blij is oom Kostas nog steeds niet met ons. Hij vindt papa lui en kinderen, zegt hij, storen zijn klanten. Alleen mama vindt hij wel oké, waarschijnlijk omdat ze bijna voor niets in zijn restaurant werkt. Maar dat zij ons Einstein en Yes noemt in plaats van Spiros en Stavros, dat vindt hij dan weer idioot.

'Zo werden ze in Griekenland al genoemd,' zei mama tegen hem. 'Mijn kleine geleerde en mijn stuiterbal die overal voor in is.'

Dat is waar, dat we zo werden genoemd, omdat ik ... nou ja, best veel weet, en omdat Yes op ieder voorstel ja zegt, hoe idioot of gevaarlijk het ook is. Zullen we een koe ontvoeren, zodat we voortaan elke dag gratis melk hebben? YES! Zullen we een duikhelm maken van een vissenkomp en een stuk tuinslang en dan in het kanaal naar schatten gaan duiken? YES!

Hij doet eerst iets en dan pas denkt hij na, daarom zit hij vaak in de problemen. Net voor de vakantie, toen we met school in het Museum van Volkenkunde waren, was hij bijna in een eeuwenoude boot gesprongen die op twee schragen stond. De bewakers konden hem nog net op tijd bij zijn kladden grijpen, anders was die dure boot gewoon in tweeën gebroken. Wat verderop hadden ze een Afrikaans dorpje nagebouwd, met hutjes rond een

pleintje, en op dat pleintje stond ook een antieke brommer. En wat doet Yes? Hij springt over het hek dat om het pleintje stond en begint zomaar aan die brommer te prutsen.

'Afblijven!' riepen de bewakers. 'Kom terug! Je mag daar niet komen!'

'Heel even nog,' riep Yes. 'Ik heb hem bijna aan de praat.' Wat natuurlijk niet waar was. Ik weet meer van techniek dan hij, omdat ik boeken lees en hij niet.

Voor de tweede keer weer werd hij door de bewakers bij zijn kladden gepakt, en dit keer bonden ze een touw om zijn middel dat de juf moest vasthouden. Maakte hij natuurlijk ook weer een geintje van: hij liep de hele tijd te blaffen en zijn been op te tillen alsof hij moest plassen tot de juf vuurrood zag en we veel te vroeg naar de bus gingen. Maar die was er nog niet, en de juf werd doodzenuwachtig omdat alle kinderen toen maar op eigen houtje de omgeving gingen verkennen.

Ik heb er thuis niks over gezegd. Mama heeft al zo veel zorgen. Ze is zelf ook juf, maar geen enkele school wil haar hebben omdat haar Nederlands niet goed genoeg is. Oude mensen leren langzaam, dat is gewoon zo, je kunt het beste zoveel mogelijk leren als je jong bent. Nu maakt ze huizen schoon bij oude mensen. Die maken niks vies, zegt ze, en omdat ze meestal eenzaam zijn willen ze eigenlijk vooral praten, wat dan weer goed is voor haar Nederlands. Maar ze heeft wel mooi twee banen, overdag bij die mensen en dan 's avonds bij oom Kostas, en daardoor heeft ze nu een heleboel rimpels die ze in Griekenland niet had.

En dan papa, die is het zieligst van ons allemaal. Ik heb het opgezocht in *Psychiatrie voor Verpleegkundigen* en volgens mij is hij klinisch depressief, wat veel erger is dan gewoon een rot-

bui hebben en geen zin. In Griekenland was hij een heel goede rechercheur, maar de politie hier wil hem niet hebben, daar is het door gekomen. ‘Leer eerst maar eens fatsoenlijk Nederlands,’ zeiden ze. Terwijl hij toch echt had verwacht dat ze blij met hem zouden zijn en dat hij een kantoor zou krijgen met glimmend hout en enge foto’s aan de muur.

Sindsdien ligt hij dus de hele dag op de roze bank, meestal met alleen zijn pyjamabroek aan. Na te denken over de toekomst, zo noemt mama het. Soms denkt hij met zijn ogen open maar meestal zijn ze dicht en dan snurkt hij er bij.

In het begin vroeg mama hem nog dingen, zoals: zullen we een eindje gaan wandelen? Of: ga je mee boodschappen doen? Soms deed hij het, maar meestal zei hij dat hij geen zin had. Tot hij echt nergens meer zin in had. Nooit. Daarom vragen we hem maar niks meer. Je krijgt toch geen antwoord.

Eerlijk gezegd vind ik Yes en mijzelf ook best zielig. In Griekenland hadden we een grote kamer met een raam waardoor je de zee kon zien, maar hier hebben we alleen nog een smal gangetje tussen de wasmachines en de koelkasten, waar net dat blauwe kinderbedje in past. Onder het bed staan dozen met schoolspullen en zo en onze kleren liggen rechts vooraan in de loods, waar alle klerenkasten staan. Klerenkasten zijn heel zwaar, dus die zetten we altijd zo dicht mogelijk bij de ingang. We hebben er nu zestien maar we gebruiken er maar vier voor kleren. In de rest zitten spullen als pannen en tafelkleden en speelgoed en ouwe tenten en skischoenen en apparaten die het niet meer doen.

Papa en mama hadden vorige maand nog een echt bed, maar dat is drie bakfietsen geleden verdwenen. We hebben het uit elkaar moeten halen omdat het dan minder plaats inneemt. Mama

slaapt nu op de groene bank en papa ligt dag en nacht op de roze. Hij staat alleen nog op om zich te scheren en om naar de wc te gaan. De wc is helemaal achter in de loods. Het is geen echte wc maar een ding van plastic met een bak waar de poep in komt. Als die vol is, kiepert mama hem leeg in de wc van het restaurant. Daar is ook een douche waar we van oom Kostas één keer per week mogen douchen.

Een keuken hebben we niet, wel een koelkast met daarbovenop een magnetron en een koffieapparaat. Vroeger stond er nog een eettafel naast. Daar aten we, daar maakten we ons huiswerk en soms deden we er spelletjes met mama, maar na de laatste bakfiets moest die ook weg. Niks aan te doen.

‘En nu?’ fluistert Yes, als we doodmoe op ons veel te kleine bed zijn neergeploft. Papa kan niet tegen hard gepraat, dat stoort hem bij het nadenken over de toekomst, zegt mama. ‘Wat zullen we gaan doen?’

‘We kunnen de nieuwe boeken gaan bekijken,’ stel ik voor. ‘En ze dan netjes in een kast zetten, precies op de goede plek.’

‘Ja echt,’ snuift Yes. ‘Nee, ik wil iets dóen, iets leuks. Zullen we de bakfiets pikken en hem ergens een gracht inrijden? Of zullen we briefjes maken met “Af te halen gratis meubels” en die uitdelen op de markt?’

Dat laatste was nog niet zo’n gek idee, voor Yes dan.

‘We zouden een achterdeur moeten hebben,’ denk ik hardop. ‘Aan de kant van het kanaal, waar oom Kostas ons niet kan zien. En dan een heleboel spullen wegbrengen met een bootje, of een vlot.’

‘Dan maken we toch een achterdeur?’ roept mijn broer opgewonden. ‘Kom op, pak de zaag!’

De wanden van de loods zijn van golfplaat, ijzer dus. Daar zaag je niet zomaar een gat in. Ik wilde net aan Yes vertellen dat je daar een snijbrander voor nodig hebt, toen we gestommel hoorden. Er vielen dingen om en iemand vloekte zacht. In het Grieks.

‘Nee hè, niet weer.’ Woedend springt Yes van het bovenste bed omlaag. ‘Kom mee! We gaan het hier zo gruwelijk laten spoken dat hij nooit meer binnen durft te komen.’

En weg is hij. Ergens in de donkere loods hoor ik hem ‘Hoe, hoe!’ roepen.

‘Is dat jij, Stavros, die hoe hoe doet?’

Met een diepe zucht klauter ik van het bed. Ik wring me tussen de hoog opgestapelde meubels door en sta al gauw oog in oog met oom Pana. Hij staat tussen de koelkasten met een aansteker in zijn opgeheven hand; net een spookdiertje dat een vuurvlieg heeft gevangen.

‘Ik heb verrassing,’ glundert hij. ‘Super super verrassing, Spiros. Gauw broer halen, kom.’

Maar Yes komt er zelf al aan. ‘De verrassing is dat u ergens een piekfijn huisje voor ons hebt gevonden,’ zegt hij. ‘Een echt huisje met een keuken en twee slaapkamers, zodat we niet meer voortdurend tegen de blote pens van onze vader hoeven aan te kijken.’

‘Gekke jongen,’ giechelt oom Pana. ‘Geen huisje, mooie prachtige spullen, genoeg voor heel dorp. Kom maar kijken.’

Terwijl we naar buiten lopen, scan ik de loods. Een klein kastje, een niet al te hoge koelkast, een of twee stoelen – dat zou misschien nog wel lukken. En boeken. Daar vind je altijd nog wel een plekje voor. Maar de bakfiets is nergens te bekennen. Wel staat er bij de ingang van de loods een grote witte bus vol kras-

sen en deuken. Iemand heeft er met zwarte verf ‘Joop Sloop’ op geschreven. De p’s staan verkeerd om en vanaf alle letters lopen dunne zwarte kronkellijntjes over de witte lak omlaag.

‘Hier zijn de troepen voor hulp!’ schreeuwt oom Pana in de richting van de cabine.

Een pukkelige man met een viezige sigarettenpeuk tegen zijn onderlip geplakt staart ons vanuit het raam onvriendelijk aan. ‘Twee koters ... Heb je niks beters, ouwe?’

‘Zijn klein maar sterk, berig sterk.’

Met twee vingers knipt de man de peuk naar buiten. Ik kan nog net op tijd opzij springen, anders had hij mijn t-shirt geraakt.

‘Aan de slag dan maar,’ gromt de man. ‘Ik heb nog meer te doen.’

Oom Pana knikt alsof zijn hoofd eraf moet. ‘Komt helemaal te goed, helemaal te goed!’ Haastig duwt hij ons voor zich uit naar de achterkant van de auto, waar de laadklep al naar beneden is.

‘Wauw,’ zegt Yes. En nog eens: ‘Wauw.’

Het klinkt haast bewonderend. Het is dan ook best knap dat iemand zoveel spullen in één klein vrachtwagentje heeft gekregen. Van voor tot achter en van onder tot boven zit het vol, propvol.

‘Dat gaat er niet ...’ begin ik, maar ik zwijg. Overbodige dingen zeggen heeft geen zin. Iedereen kan zien dat dit nooit zomaar in de loods gaat passen. Voor de zoveelste keer zullen we alles moeten verbouwen.

‘Slaven,’ mompelt Yes voor de derde keer op één dag. Zijn ogen staan somber, bijna net als die van papa.

BENT U OOK ZO ZIELIG?

Pas tegen zeven uur zijn we klaar. De helft van de spullen staat nog buiten, onder een dekzeil. De andere helft hebben we met veel moeite ergens in de loods gepropt. Onze slaapkamer, als je die zo kon noemen, is verdwenen. Vannacht slapen we voor het eerst in onze nieuwe bedden, twee matrassen die naar schimmel ruiken boven op een stapel kasten. De twee banken staan nu zo dicht bij elkaar dat je er nog maar net tussendoor kan lopen.

Papa staart weer met open ogen naar het dak, maar hij heeft toch heel even gepraat, eindelijk weer. ‘Stil,’ zei hij, toen we met de spullen aan het schuiven waren. Veel is het niet, maar misschien is het een begin.

Op de groene bank kijken we naar de tv, die we boven op de koelkast hebben gezet. Een andere plek was er niet.

‘Mama zal straks wel schrikken,’ fluistert Yes.

Ik merk aan hem dat hij somber is, hij heeft de afgelopen uren nauwelijks iets gezegd. Als hij maar niet ook een depressie krijgt.

Ik vind het ook wel erg dat ons huis alweer kleiner is geworden, maar met de nieuwe boeken ben ik blij. Voor lezen heb je niet veel ruimte nodig.

Yes zit heel anders in elkaar, die moet kunnen bewegen. Zonder beweging ga je dood, zegt hij. Een beetje waar is dat wel. In *Richtlijnen voor bejaardenzorg* staat dat spieren razendsnel verdwijnen als je ze niet meer gebruikt. En een man genaamd Sigmund Freud heeft geschreven dat bewegen mensen gelukkig

maakt. Yes rent en voetbalt en klimt zoveel hij kan. Zelfs als hij stil zit wiebelt er nog wel iets aan hem. Ik sjouw alleen meubels, maar ik lees veel en dat helpt tegen dementie. Mama tilt dikke ouwe mensen in bed en op de wc, fietst de hele stad door en 's avonds rent ze dan nog door het restaurant, dus met haar zit het ook wel goed. Alleen papa doet niks. Straks heeft hij geen spieren en geen hersens meer, dan vindt hij echt nooit meer een baan.

Yes zapt van het ene kanaal naar het andere, terwijl hij onrustig met zijn rechtervoet wipt. Opeens laat hij de afstandsbediening zakken en hij kijkt met grote ogen naar het scherm, waar een man in een rolstoel iets zit te vertellen. Om hem heen ziet het zwart van de journalisten die microfoons voor zijn neus houden en foto's van hem maken. We horen niet wat er wordt gezegd, want van papa mag het geluid niet aan, maar we zijn best goed geworden in ... wat Yes fantaseren noemt en ik interpreteren: proberen een verhaal te maken van wat je ziet.

Er komt een piepkleine caravan in beeld. De scheuren en de gaten in de zijkant zijn met grijze tape gerepareerd. De man in de rolstoel wijst ernaar, maar hij kijkt heel blij. De interviewer schudt zijn hoofd, de camera laat de beschimmelde wanden zien, een lekkende kraan, een stoel met een kapotte leuning en dan, in het volgende stukje, zien we de rolstoelman opeens in een keurig huis, met een nog bredere grijns op zijn gezicht. Hij wijst, en de camera zwenkt omlaag: kijk maar, geen drempels. Er komt een mevrouw op de rolstoel af met een enorme bos bloemen. Ze bukt zich en omhelst de man. Als ze hem loslaat, zie je tranen over zijn wangen lopen. De vrouw huilt ook. De camera zoomt in op hun tranen. Ze worden er volgens mij verlegen van, maar de camera is net een hond met een speeltje: hij laat niet los. Heel

lang kijken we naar die tranen, dan komt er opeens een tekst in beeld: 'Bent U ook zo zielig? Ga dan naar onze website en meldt u aan. Wie weet bent u de volgende hoofdpersoon in *Een beetje geluk*.'

'Schrijf gauw op,' fluistert Yes en hij duwt me een pen in mijn handen, zo hard dat -ie een diep, blauw putje in mijn handpalm maakt.

Mijn hart klopt opeens een stuk sneller dan zesenzestig slagen per minuut, wat mijn gemiddelde is, vier weken lang gemeten op drie vaste momenten. Dat komt waarschijnlijk door de adrenalin die door je lijf vliegt als er iets spannends gebeurt. 'Opgeslagen op de harde schijf,' fluister ik terug, en ik wijs op mijn hoofd. 'Maar hoe komen we aan een computer?'

'In het kantoortje!' roept Yes.

Papa gromt: 'Stil!'

Zijn tweede woord vandaag. We gaan de goede kant op!

Onderweg naar het restaurant bedenken we een plan. We zullen oom Kostas vertellen dat er een supergevaarlijk virus rondwaart, een virus dat al je geld van de bank haalt. Van alles op de wereld houdt oom Kostas denk ik wel het meest van geld. Daarna komt zijn oude vader. Wij komen ongeveer op de achtenveertigste plaats schat ik, ver na het restaurant, zijn sigaren, zijn hangsnor en alles wat er op de menukaart staat.

Oom Kostas zit in zijn kantoortje, achter de pc. 'Stoor me niet,' broemt hij. 'Ik ben aan het werk.'

Ik wil al weggaan, maar Yes blijft staan.

'We hebben slecht nieuws, oom,' zegt Yes. 'Er is een heel eng virus actief, bijna iedereen heeft het al. We dachten dat u dat wel zou willen weten.'

‘Nou, met mij is niks aan de hand,’ zegt hij. ‘Ik voel me prima. En laat me nu met rust. Wegwezen.’

‘Het is een computervirus,’ leg ik uit. ‘Het haalt al je geld van de bank.’

Oom Kostas verslikt zich bijna in zijn snor en zijn ogen worden wel twee keer zo groot. ‘Echt waar?’

Wij knikken ernstig.

Oom Kostas kijkt naar de pc alsof hij elk ogenblik kan ontploffen. ‘Een computerspecialist ...’ stamelt hij. ‘Waar vind ik zo snel een computerspecialist?’

‘Weinig kans, oom,’ zegt Yes. ‘Het is zondag, hè.’

Oom Kostas grijpt zenuwachtig naar de dikke portemonnee die naast de pc op het bureaublad ligt en drukt hem tegen

zijn borst. ‘Maar wat moet ik dan ...’

‘Je kúnt het virus ook zelf verwijderen,’ zeg ik. ‘Als je er verstand van hebt, natuurlijk.’

‘Zoals Einstein,’ knikt Yes. ‘Onze wandelende boekenkast. Die weet echt alles, oom.’

Maar oom Kostas twijfelt nog. Hij frons zo diep dat zijn wenkbrauwen bijna in zijn ogen hangen.

Yes gooit er nog een schepje bovenop. ‘Hij doet computers als plustaak. Omdat hij alle gewone schoolingen al weet, daarom.’

Oom Kostas kijkt van mij naar de computer en weer terug, wel drie keer achter elkaar. ‘Hoe weet ik of het je gelukt is?’ zegt hij tenslotte.

‘Als ik klaar ben, doe ik een test. En als de computer dan zegt geen virussen gevonden, dan weet u dat u veilig bent.’

Een diepe zucht. Nog een. Hij schuift de dikke portemonnee nog wat dichtër naar zijn hart en knikt. ‘Vooruit dan maar, ga maar zitten. Maar o wee als je het verpest.’

Met zijn armen over elkaar komt hij naast me staan.

Dat gaat dus mooi niet werken. Ik klik de virusscanner aan en sein in mijn hoofd naar Yes: ‘Een list! Bedenk een list!’

Soms kunnen wij elkaars gedachten horen.

‘O ja, voor ik het vergeet,’ zegt Yes op een supervriendelijk, gezellig toontje. ‘Die muis in de keuken, oom, is die van u?’

Paniek, paniek!

‘Een muis? Neeee! Waar, vooruit, waar zag je die?’

‘Gewoon, in de keuken,’ zegt Yes. ‘Een dikke grijze muis, echt een schatje. Hij zat ... hij zat een stukje feta te eten. Ik dacht nog: goh, oom Kostas zorgt goed voor dat beestje.’

‘Mee,’ bries oom Kostas, en hij grijpt Yes bij zijn arm. ‘Laat

zien, waar is dat beest! Een muis in m'n keuken, dat kan me mijn vergunning kosten!

Gelukt ... De deur van het kantoortje valt met een klap dicht.

Haastig begin ik het formulier in te vullen.

De zieligste tweeling van Nederland.

Geen huis. Vader die een depressie heeft.

Moeder die dag en nacht werkt.

Zo, klaar.

In de gang klinken snelle voetstappen. Yes stormt binnen. Ik kijk over mijn schouder de gang in, maar die is leeg.

'Waar is oom Kostas?'

'Die kruipt op zijn dikke pens door het restaurant, op zoek naar muizen. Laat eens zien, wat heb je geschreven?'

'Joh,' zegt hij als hij klaar is. 'Dat moet echt anders, hoor.'

Hij schuift mij met stoel en al aan de kant en schrijft: 'Ons gezin woont in een piepklein schuurtje, en wij, twee superaardige jongens, slapen daar zittend in een sinaasappeldoos. Onze vader, ooit een beroemde onderzoeker, ligt al maanden in coma. Onze moeder werkt veertig uur per dag om de eindjes aan elkaar te knopen. We worden dagelijks mishandeld door een oom die op een aap lijkt en een andere die op een walrus lijkt. We eten restjes uit de vuilnisbak.'

'Maar dat zijn leugens!'

'Niet echt,' zegt Yes. 'Sinaasappeldozen genoeg. Als ze komen kijken kruipen we er gewoon even in. En dat van papa is toch een soort coma?'

'Maar de schuur is megagroot.'

'Ons stukje niet, dus. Het is maar bij ... hoe noemde jij dat laatst ook alweer? Bij puntje van puntje ...'

'Bij wijze van spreken.'

'Precies. Als ze maar komen, daar gaat het om.'

Ik zucht. Misschien heeft hij gelijk. 'Verander dan alleen die veertig uur.'

'Hoezo, ze werkt toch keihard?'

'Maar een dag heeft maar vierentwintig uur, sukkel.'

'Schelden, daar hou ik dus niet van,' mompelt hij, maar hij maakt er toch 'twintig' van en drukt dan op verzenden.

Er klinken opnieuw voetstappen in de gang. Zware, boze voetstappen. Vlug zet ik de virusscanner aan.

Oom Kostas smijt de deur zo hard open dat hij tegen de muur knalt. 'Geen muis te zien,' snauwt hij.

'Dat heb je met muizen,' zegt Yes vriendelijk. 'Zo zie je ze, zo zie je ze niet. Sneller dan een walrus, die kleine ettertjes.'

'Hoezo een walrus? Wat is dat nou weer voor flauwekul?'

'Gewoon,' zegt Yes. 'Het eerste dier dat in me opkwam. Gek hè, ik weet ook niet waarom.'

De virusscanner is bijna klaar. Tachtig procent, negentig procent, achtennegentig procent ... Klaar. Geen virus gevonden, meldt het programma.

Ik hoor oom Kostas opgelucht ademhalen. Zijn snor gaat heel licht omhoog, je zou haast zeggen dat hij glimlacht. 'Nou vooruit,' zegt hij. 'Ga in de keuken dan maar een ijsje halen. Voor deze ene keer.'

'Cool!' roept Yes. Hij is al bij de deur.

'Alleen je broer krijgt ijs, hij heeft het werk gedaan.'

'Maar ik heb uw muis gezocht! Dat is niet eerlijk!'

Maar oom Kostas zit al achter zijn bureau en zijn snor hangt weer omlaag, net als anders.

HEILIG

‘We mogen van oom Kostas alle twee een ijsje,’ zegt Yes tegen de kok. ‘Omdat we hem geholpen hebben met de pc.’

‘De baas die iets weggeeft, dat mag wel in de krant,’ zegt de kok verbaasd. En hij schept onze bakjes extra vol.

Tussen de laatste boeken van oom Pana zat een oud uitzierend boek dat erg naar zolder rook: *Het leven van Francesco Campagna*. Ik hoop altijd dat ik een boek vind dat ik voor veel geld kan verkopen omdat het heel oud en zeldzaam is, of een bijzondere eerste druk, maar dit boek was volgens het voorblad gedrukt in MCMXLIX, dat is dus 1949 en de kaft zit ook nog los. Maar het is wel mooi: het gaat over een rijke jongen die later Sint Franciscus wordt.

‘Wat lees je?’ vraagt Yes die op de matras naast de mijne met zijn zaklantaarn tegen het ijzeren dak schijnt.

‘Een boek over de heilige Franciscus.’

‘Heilig,’ hoorde ik hem mompelen, en opeens schijnt hij recht in mijn ogen.

‘Hoe is die Frans Iskers dan heilig geworden? En ben je rijk als je heilig bent?’

‘Nee. Ga weg met dat licht, Yes. Hij was gewoon ... goed, en juist helemaal niet hebberig. Eerst was hij rijk, maar hij hoefde dat geld niet. En hij praatte met dieren.’

‘Bedoel je ... hij zei iets en de dieren zeiden iets terug?’

‘Nee, dat ook weer niet. Het was meer dat hij dieren net zo belangrijk vond als mensen.’

‘En daar word je heilig van?’ vraagt hij ongelovig.

Ik zucht. Ging hij nou maar slapen, dan kon ik verder lezen. ‘Je wordt heilig als de paus je heilig verklaart. Maar de paus doet